

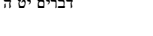
מסורת הש"ס

(א) וְיָזַל לַחֲמֹנוּ עוֹ תוֹרִישׁ וּמִלְאָמִּי בְּחוֹס׃ קְדוּשֵׁין כֵּן: ד"ה ורבי אלעזר ורבי העמיקו משנה זו בזה"ל המדיר חטתי הנאה ממט והוא רואה ורבי' (ג) וְשִׁיחַ לְדָף פוּז: (א) צ"צ דף נא: וע"ש חוס' ד"ה בַּחֲמִנָה.

תורה אור השלם

1. וְאֲשֶׁר יָבֵא אֶת רַעְיוֹ בַּיָּעַר לַחֲטֹב עֵצִים וְנִדְרָהָּ יָדוּ בַּגִּרְזָן לְכַרֵּת הָעֵץ וְיָשֹׁל הַבְּרוֹזֶל מִן הָעֵץ וּמִצָּא אֶת רַעְיוֹ וְנָתַתְּ הוּא יָנוּס אֶל הָעֵרִים הָאֵלֶּה וְיָדוּ: דברים י ה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר"מ ורבי לרבויו מי שהוא בלא ראות העין דלא אמר מקצת ידיעה לאו ככל ידיעה וימנא וכו' לאו ככל ידיעה לא יהא גולה וכו' מקצת ידיעה ככל ידיעה ולא יפר וכו' ככל ידיעה כ"ל ומינות בלא ראות נמחק והדי"א: (ב) ד"ה אמר רבא ראות לאו כדע"ה אפי"ה דר"ה בדיקא דקרא: (א) ד"ה לא שט וכו' אפי"ה דחיתנו מודר הנאה:

גליון הש"ס

בחר"ן ד"ה הנודר וכו' בדקמנא טעיהתה. ויזין בתוס' שס':

הגהות בזהר"ב רנשבורג

[א] בחר"ן ד"ה וסומא כו' וכן סוגיא מיתלפא התם צפרק ואלו הן הגליון. י"צ עי' ספר תמשה שיעות בחדושי ריטב"א למוכות ט' ע"ג ותנין כוונת הר"ן צמ"ש דרך סוגיא מהמתחלפות היא:

פירוש הרא"ש

ומשני הבא מעניניה דקרא ב'. כלומר לעולם ר"מ אויל בתר משמעוהיה דקרא ואי לא תביז אלא בלא ראות הוה ממעט סומא אלא משום דכתיבי תרי מיעוטוי מרבה סומא

הלכך גבי נדר נמי אויל בתר משמעות דקרא וכוון שלא ידע שיש מפירין לא היו קוים אבל סיפא כיוון שידע שיש מפירין אפי"ש שלא ידע שהוא נדר מכל מקום היה לו להפיר ומה שכתוב בצפרים והבא מעניניה דקרא רבי מאיר סבר כיום שמעו כו' גירסא שאינה נכריסה היא:
מתני' המודר הנאה בזהתנו ב'. הרי מעות הללו נתונים לך במתנה ואפי"ש שחטנו נהנה מהן שזן את אשתו התנן לעיל וזן את אשתו:
ובלבד שלא ידא לבצעליך רשות בהן. הא לאו הכי אסור אפי"ש שעתנן לאשתו ולעיל דתנן דנותן מתנה לאחר מותר המודר ליהנות ממנו שאני הכא שהבעל זוכה בפירות המתנה שנותנין לאשתו הוי כאילו נתן לבעל:
גבי' לא שנו אלא דאמר' לה בזה שאת נושאת ונותנת לפיך. הרי פירש מה שאמר במחלה המעות הללו נתונין לך במתנה דלא הוי מתנה לכל דבר אלא למה שפירש הילכך אהני נמי מה שאמר ע"מ שאין לבצעליך רשות בהן: אבל אמר

רש"י

כדכתיב ואשר יבא את רעהו ציער דהוה ידיע ליה (אצל) סומא אפי"ש שלא ראהו ששם הוא על ידי שמיעה ידע שהוא לשם ונימנא דחייב גלות להכי אינטריך קרא בלא ראות פרט לסומא דאינו חייב גלות:
ט רבי מאיר אומר בלא ראות דהא אינו רואה והיינו דאינטריך קרא לרבויו מי שהוא בלא ראות (א) בלא ראיית העין דלא אמר מקצת ידיעה בכלל ידיעה וימנא דהואיל ומקצת ידיעה לאו בכלל ידיעה לא יהא גולה להכי אינטריך לן ריבויא דקרא לחייבו גלות וקשיא דר"מ אדר"מ דצמנני' קאמר רבי מאיר מקצת ידיעה בכלל ידיעה ולא יפר והכא קאמר לה לא אמרינן מקצת ידיעה בכלל ידיעה:
אמר רבא לא קשיא

הכא מעניניה דקרא. גבי רוצח לאו צמקת ידיעה (ב) בכלל ידיעה פליגי אלא מדיוקא דקרא דדייק הכי:
רבי יהודה סבר כל דבר מיעל ליער הוא. כל מי שיכול ליכנס ליער גולה ואפי" סומא צמשמע ואתא בלא ראות דלא אינטריך דבי היכי דמתרבי מצלא ראות מתרבי נמי מיער והוי רבוי אחר רבוי ואין רבוי אחר רבוי אלא למעט ובלא ראות ממעט לסומא:
כל דבר מידע הוא. כלומר כל שיש לו ידיעה כשזורק אבן להיכן נופלת וסומא לאו צר מידע הוא: ואי אמרם בלא ראות פרט לסומא. דאינו גולה הוי מיעוט אחר מיעוט מצלי דעת ובלא ראות ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות וסומא:
גבי' לא שנו. דיכול ליתן לה אפי"ג (א) דהוא מודר הנאה ממנו אלא דלמחר לה בעינין זה אין לך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לתוך פיה דכיון דלמחר לה הכי לא קנה בעל ויכול ליהנות מהן דמשל אשתו הוא אוכל:
אבל אמר לה מה שסריני עשי בהן. אפי"ג דלמחר לה שאין לבצעליך רשות בהן דמי כמי שקנה הבעל מיד האב דיד אשה כיד בעלה וכמי שנתן לחתנו דמי שהרי הרשה לה בהן לעשות מהם כל דבר ואסור הבעל בהן:
ושמואל ואומר אפילו אמר לה מה שסריני כו'. קסבר לא אמרינן יד אשה כיד בעלה: כמאן

לה הבעל מוונות הקצוצין לה וצמנמה והותירה אין לו לבצעל באותו מותר כלום וכדלמחר צפרק מי שאמר הריני נזיר (מיר דף עד:) *בדקמנא מעסיקתה כל שכן בשזונה אחר שאין לו לבצעל שום זכות באותן המוונות הקצוצין לה משום הכי תני והוא רואה לתת לבתו מעות שיהו מנזיין להוציא אותן בצפאניה ובכי ה"ג יש לו לבצעל זכות בהן וכדאייתא צפ' חזקת הצמיס* דלמרינן התם ילקח בהם קרקע והבעל אוכל פירות נמנא זה נהנה מחמיו שהדירו הנאה לפיכך נריך שיאמר לה הרי המעות האלו נתונים לך במתנה ובלבד שלא יחא לבצעליך רשות בהן אלא מה שאת נותנת לה לפיך. ודוקא דלמחר לה הני תרי לישני אבל אמר אין לבצעליך רשות בהן בלמוד לא מהני דמתני' רבי מאיר היא דלמחר יד אשה כיד בעלה כדמוקי לה בגמרא. וכי תימנא אס כן כי אמר לה נמי אלא מה שאת נותנת לפיך אמאי מהני היינו טעמא משום דכיון שאין אשה זוכה בנכסים כלל עד שתתן אותם לתוך פיה הרי באותה שעה אין הבעל יכול לזכות בהן ולפי זה דוקא כי אמר לה מה שאת נותנת לפיך אבל אי אמר לה אלא מה שאת מתכסה וכיונא צו לא מהני וקני יתהון בעל. ואיכא מ"ד דהוא הדין בשיחדן לה לאחא דבר שיהיה דלא קנה יתהון בעל כיון שאף לה לא הקנה לגמרי אלא לאותו דבר בלבד:
גבי' לא שנו אלא דלמחר לה מה שאם נוספת לפיך. כלומר כלישנא דמתני' דלמחר לה תרתי על מנת שאין לבצעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לפיך כבי האי גוונא בלמוד הוא דלא קנה יתהון בעל משום שמה שמרצי עשי לא מהני

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

ר"ן

פח.

אדרבה אחי שפיר דהכא והתם צבירא ליה דמקצת ידיעה לאו ככל ידיעה אבל דרבי מאיר אדרבי מאיר קשיא דהא צרישא מודה ר"מ דיפר ציוס שלאחריו אפי"ג דאיכא מקצת ידיעה דהיינו שידע שיש נדרים אלמא מקצת ידיעה לאו ככל ידיעה דמאי דלמחר צסיפא

לא יפר היינו משום דכיון שידע שיש מפירין ידיעה גמורה חשיבא ליה אבל היכא דליכא אלא מקצת ידיעה כרישא לאו כידיעה חשיבא ליה והכא אמר לרבות את הסומא אלמא חשיבא ליה מקצת ידיעה ככל ידיעה. וקשה לי מאי קושיא שאני הכא דקראי דייקי הכי וכי תימנא הכי פריך נגמר מינה א"כ מאי קא משני רבא הכא מענינא דקרא וי"ל דצבירא לן דלאו מקרא דייקי הכי ר' יהודה ור"מ דקרא משמע הכי ומשמע הכי אלא מר אמר סבריה ומר אמר סבריה וכל חד מסמיך ליה אקרא צאסמכתא צעלמא ומש"ה פריך מינה ומשני רבא דלאו דקס"ד דצצברא צעלמא תלו אלא הכא מענינא דקרא וליכא למימר נגמר מיניה דנדרים ורוצח לא שייכי כלל. ול"ג הכא מענינא דקרא והכא מענינא דקרא דליתיה צעיקר נסמי ולמאן דגרים ליה מעיקרא פרכינן נגמר מינה ומשני דהתם דייקי קראי הכי והכא דייקי איפכא:
הכא ליה לרבי מאיר מקצת ידיעה ככל ידיעה ושאינ הכא גבי סומא שהרג בשוגג דרבייה קרא בלא ראות פרט לסומא דמשמע שאינו רואה כאן אבל רואה צמקוס אחר:
וסומא לאו צר מידע הוא. שאינו יכול לידע ולכוין מקום חבירו ממש ואי אמרת בלא ראות פרט לסומא מצלי דעת נפקא ליה הילכך הוה ליה מיעוט אחר מיעוט ואינו אלא לרבות. ויך סוגיא מיתלפא התם צפרק ואלו הן הגליון א:
במתני' הנודר הנאה מחטנו והוא רואה לסם מעוט לצפו. הא דתני מעות משום דאי יריבז לה מוונות אין נריך לומר לה כלום לפי שאין לבצעל זכיייה בהן והיינו דתנן צפרק אין צין המודר (לעיל דף נא.) וזן את אשתו ולא הצריכוהו לומר ובלבד שלא יחא לבצעליך רשות בהן משום דכיון דליהו זונה צמקוס הבעל לית ליה לבצעל שום זכות באותן מוונות שהרי אפי' נתן

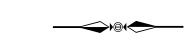
זה נהנה מחמיו שהדירו הנאה לפיכך נריך שיאמר לה הרי המעות האלו נתונים לך במתנה ובלבד שלא יחא לבצעליך רשות בהן אלא מה שאת נותנת לה לפיך. ודוקא דלמחר לה הני תרי לישני אבל אמר אין לבצעליך רשות בהן בלמוד לא מהני דמתני' רבי מאיר היא דלמחר יד אשה כיד בעלה כדמוקי לה בגמרא. וכי תימנא אס כן כי אמר לה נמי אלא מה שאת נותנת לפיך אמאי מהני היינו טעמא משום דכיון שאין אשה זוכה בנכסים כלל עד שתתן אותם לתוך פיה הרי באותה שעה אין הבעל יכול לזכות בהן ולפי זה דוקא כי אמר לה מה שאת נותנת לפיך אבל אי אמר לה אלא מה שאת מתכסה וכיונא צו לא מהני וקני יתהון בעל. ואיכא מ"ד דהוא הדין בשיחדן לה לאחא דבר שיהיה דלא קנה יתהון בעל כיון שאף לה לא הקנה לגמרי אלא לאותו דבר בלבד:
גבי' לא שנו אלא דלמחר לה מה שאם נוספת לפיך. כלומר כלישנא דמתני' דלמחר לה תרתי על מנת שאין לבצעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לפיך כבי האי גוונא בלמוד הוא דלא קנה יתהון בעל משום שמה שמרצי עשי לא מהני טפי

הלכך גבי נדר נמי אויל בתר משמעות דקרא וכוון שלא ידע שיש מפירין לא היו קוים אבל סיפא כיוון שידע שיש מפירין אפי"ש שלא ידע שהוא נדר מכל מקום היה לו להפיר ומה שכתוב בצפרים והבא מעניניה דקרא רבי מאיר סבר כיום שמעו כו' גירסא שאינה נכריסה היא:
מתני' המודר הנאה בזהתנו ב'. הרי מעות הללו נתונים לך במתנה ואפי"ש שחטנו נהנה מהן שזן את אשתו התנן לעיל וזן את אשתו:
ובלבד שלא ידא לבצעליך רשות בהן. הא לאו הכי אסור אפי"ש שעתנן לאשתו ולעיל דתנן דנותן מתנה לאחר מותר המודר ליהנות ממנו שאני הכא שהבעל זוכה בפירות המתנה שנותנין לאשתו הוי כאילו נתן לבעל:
גבי' לא שנו אלא דאמר' לה בזה שאת נושאת ונותנת לפיך. הרי פירש מה שאמר במחלה המעות הללו נתונין לך במתנה דלא הוי מתנה לכל דבר אלא למה שפירש הילכך אהני נמי מה שאמר ע"מ שאין לבצעליך רשות בהן: אבל אמר

לא בזה שררצי עשי. כיון דהוא מתנה לכל דבר קנה יתהון בעל וזו לא אחי מה שאמר ע"מ שאין לבעלה רשות בהן:

עין משפט ונר מצוה

נא א מיי' פ"ז מהל' נדרים הליו' טוש"ע יו"ד סי' רכב סעיף א':
בב ב מיי' שס ופי"ג מהל' זכיה ומתנה הל"ד סמג לאוין רמב ועשין פס טוש"ע שס וטוש"ע אה"ע סי' פה סעי' יא':

תוספות

בבלי דעת. שאני יודע שהלמחר אלנו וסומא לאו צר מידע הוא שאני יכול לראות אס חבירו עמו אס לאו דלחיל רבי מאיר בתר משמעוהיה דקרא כמו במתניין דלמחר לא קרינא כאן כיום שמעו והמריש הואיל וסבור שאני יכול להפיר: ואי אבירת ב'. אלא שמה מינה בלא ראות לרבות את הסומא דיתורה הוא לרבויו דדאי נסמיך לא משמעתא לא משמעתא (ב') ולפירוש זה לא גרסינן מה שיש צמקת ספרים והכא מעניניה דקרא ושמע אישה וי"ס דלא גרסינן:
המודר חתנו יב' נתונים לך במתנה. ואפי"ג דנהנה הוא דבדר אין זה אלא גורס הנאה דמתנן (לעיל ד' נא.) וזן אשתו ובניו:
לא שנו אלא דאבורא להבזהשאתנושאת ונותנת לתוך פיה. דלא הויה המתנה שלה לכל דבר הילכך אס אמר לה ע"מ שאין לבצעליך רשות בהם לא קנה הבעל אבל אמר לה מה שמרצי עשי קני יתהון בעל וכי דבר אמר לה על מנת שאין לבצעליך רשות בהם לא אמר (לה) כלום דיד אשה כיד בעלה דמאי שנתנם לה לעשות כל מה שמרצה קנאיתם בעל אבל כי אמר לה מה שאת נושאת ונותנת לפיך דמתנה לא הויה גמורה לא אמרינן יד אשה כיד בעלה ופר"ת דהלכה כרבי לגבי שמואל דהיינו בלאסורי הלכה כרבי מאיר דקא קאי כוותיה הארכמי בפ"ק דקידושין (דף גג: ד"ה ורי"א):